EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 19. 6. 2024
COM(2024) 626 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Fínska

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 626 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Fínska

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97[1], a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241[2], ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje členským štátom finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Európskou úniou. V súlade s prioritami európskeho semestra pomáha dosiahnuť hospodársku a sociálnu obnovu a vykonávanie udržateľných reforiem a investícií, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu a posilniť odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci EÚ a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

(2) Cieľom nariadenia REPowerEU[3], ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je postupne ukončovať závislosť EÚ od dovozu ruských fosílnych palív. Pomohlo by to dosiahnuť

---

[1] Ú. v. EÚ L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

[3] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

energetickú bezpečnosť a diverzifikovať dodávky energie do EÚ, pričom by sa zároveň zvýšila miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Fínsko pridalo do svojho národného plánu obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU.

(3) Komisia 16. marca 2023 vydala oznámenie s názvom „Dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ: výhľad na obdobie po roku 2030“[4], ktoré má slúžiť ako podklad pre rozhodnutia v príslušných oblastiach politiky a má vytvoriť rámcové podmienky pre zvyšovanie miery rastu. V oznámení sa konkurencieschopnosť vymedzuje na základe deviatich navzájom sa posilňujúcich faktorov. Spomedzi týchto faktorov sa prístup k súkromnému kapitálu, výskum a inovácia, vzdelávanie a zručnosti a jednotný trh javia ako kľúčové politické priority pre reformy a investície, ktoré majú vyriešiť súčasné výzvy produktivity a zároveň upevniť dlhodobú konkurencieschopnosť EÚ a jej členských štátov. Komisia 14. februára 2024 na toto oznámenie nadviazala, keď vydala výročnú správu o jednotnom trhu a konkurencieschopnosti[5]. V správe sa uvádzajú podrobné údaje o silných stránkach a výzvach jednotného trhu Európy z hľadiska konkurencieschopnosti, pričom sa monitoruje každoročný vývoj na základe deviatich identifikovaných faktorov konkurencieschopnosti.

(4) Komisia 21. novembra 2023 prijala ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2024[6], čím odštartovala začiatok cyklu európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2024. Európska rada 22. marca 2024 schválila priority uvedeného prieskumu sústredené na štyri rozmery konkurencieschopnej udržateľnosti. Komisia 21. novembra 2023 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania na rok 2024, v ktorej Fínsko neurčila za jeden z členských štátov, ktoré môžu byť postihnuté nerovnováhami alebo ktorým môže hroziť, že budú postihnuté nerovnováhami, a v prípade ktorých bude potrebné hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Fínska na rok 2024. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny, ktoré Rada prijala 12. apríla 2024, ako aj návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2024, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv, ktorý Rada prijala 11. marca 2024.

(5) Dňa 30. apríla 2024 nadobudol účinnosť nový rámec EÚ pre správu hospodárskych záležitostí. Rámec zahŕňa nové nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97. Zároveň zahŕňa aj zmenené nariadenie (ES) č. 1467/97 týkajúce sa vykonávania postupu pri nadmernom deficite a zmenenú smernicu 2011/85/EÚ o rozpočtových rámcoch členských štátov[7]. Cieľmi nového rámca sú udržateľnosť verejného dlhu a udržateľný a inkluzívny rast, ktorý sa má dosiahnuť postupnou fiškálnou konsolidáciou, ako aj reformami

---

4 COM(2023) 168 final.
5 COM(2024) 77 final.
6 COM(2023) 901 final.
7 Nariadenie Rady (EÚ) 2024/1264 z 29. apríla 2024, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1467/97 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. EÚ L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) a smernica Rady (EÚ) 2024/1265 z 29. apríla 2024, ktorou sa mení smernica 2011/85/EÚ o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov (Ú. v. EÚ L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

a investíciami. Podporuje sa v ňom preberanie zodpovednosti zo strany členských štátov s dôraznejším zameraním na strednodobý horizont, sprevádzané účinnejším a koherentnejším presadzovaním. Každý členský štát by mal Rade a Komisii predložiť národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. Národné strednodobé fiškálno-štrukturálne plány obsahujú fiškálne, reformné a investičné záväzky členského štátu, ktoré sa vzťahujú na plánovací horizont v trvaní štyroch až piatich rokov v závislosti od bežnej dĺžky mandátu národného zákonodarcu. Trajektória vývoja čistých výdavkov[8] v národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch by mala byť v súlade s požiadavkami nariadenia (EÚ) 2024/1263 vrátane požiadaviek na to, aby najneskôr do konca obdobia úprav dlh verejnej správy dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend, alebo aby zostal v strednodobom horizonte na obozretnej úrovni pod 60 % HDP, a aby sa deficit verejných financií v strednodobom horizonte znížil pod 3 % HDP a/alebo sa udržiaval pod touto referenčnou hodnotou. Ak sa členský štát zaviaže uskutočniť príslušný súbor reforiem a investícií v súlade s kritériami stanovenými v nariadení (EÚ) 2024/1263, obdobie úprav sa môže predĺžiť najviac o tri roky. V snahe podporiť prípravu týchto plánov má Komisia [21. júna] 2024 poskytnúť členským štátom usmernenia týkajúce sa obsahu plánov a následných výročných správ o pokroku, ktoré budú musieť predložiť, a v súlade s článkom 5 nariadenia (EÚ) 2024/1263 im zašle technické usmernenia týkajúce sa fiškálnych úprav (referenčné trajektórie a prípadne technické informácie). Členské štáty by svoje strednodobé fiškálno-štrukturálne plány mali predložiť do 20. septembra 2024, pokiaľ sa daný členský štát a Komisia nedohodnú na primeranom predĺžení tejto lehoty. Členské štáty by mali podľa potreby zabezpečiť zapojenie svojich národných parlamentov a konzultácie s nezávislými fiškálnymi inštitúciami, sociálnymi partnermi a inými vnútroštátnymi zainteresovanými stranami.

(6) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2024 ďalej vyvíja a kopíruje pritom vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa aj naďalej plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány pomáhajú účinne riešiť všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019, 2020, 2022 a 2023 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli zrevidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(7) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Fínsko predložilo Komisii 27. mája 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 29. októbra 2021 prijala rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Fínska[9], ktoré bolo zmenené 14. marca 2023 na základe článku 18 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241 s cieľom

---

[8] Čisté výdavky v zmysle vymedzenia v článku 2 nariadenia Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 (Ú. v. EÚ L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Čisté výdavky sú výdavky verejnej správy bez i) úrokových výdavkov, ii) diskrečných príjmových opatrení, iii) výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie, iv) vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou, v) cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a vi) jednorazových a iných dočasných opatrení.

[9] Vykonávacie rozhodnutie Rady z 29. októbra 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Fínska (12524/2021).

aktualizovať maximálny finančný príspevok na nenávratnú finančnú podporu, ako aj 8. decembra 2023 s cieľom zahrnúť kapitolu REPowerEU[10]. Uvoľnenie splátok je podmienené rozhodnutím Komisie prijatým v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, že Fínsko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(8) Fínsko 25. apríla 2024 predložilo svoj národný program reforiem na rok 2024 a 25. apríla 2024 svoj program stability na rok 2024 v súlade s článkom 4 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1466/97. V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2024 zohľadňujú aj polročné správy Fínska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti.

(9) Komisia 19. júna 2024 uverejnila správu o Fínsku na rok 2024[11]. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Fínsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu, ktoré prijala Rada v rokoch 2019 až 2023, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Fínska. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Fínska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov EÚ v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

(10) Na základe údajov, ktoré overil Eurostat[12], sa deficit verejných financií Fínska zvýšil z 0,4 % HDP v roku 2022 na 2,7 % HDP v roku 2023, zatiaľ čo dlh verejnej správy vzrástol zo 73,5 % HDP na konci roka 2022 na 75,8 % HDP na konci roka 2023. Ako bolo oznámené v usmerneniach k fiškálnej politike na rok 2024[13], Komisia podniká v súlade s existujúcimi právnymi ustanoveniami prvý krok k začatiu postupu pri nadmernom deficite na základe deficitu. Komisia 19. júna 2024 prijala správu podľa článku 126 ods. 3 ZFEÚ[14]. V uvedenej správe sa posudzuje rozpočtová situácia Fínska v nadväznosti na to, že plánovaný deficit verejných financií krajiny v roku 2024 presahuje referenčnú hodnotu 3 % HDP. V správe sa konštatuje, že vzhľadom na toto posúdenie, a po zohľadnení stanoviska Hospodárskeho a finančného výboru, ako sa stanovuje v článku 126 ods. 4 ZFEÚ, Komisia v júli nehodlá navrhnúť, aby sa v prípade Fínska začínal postup pri nadmernom deficite.

(11) Rada 12. júla 2022 odporučila Fínsku[15], aby v roku 2023 prijalo opatrenia s cieľom zabezpečiť, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych

---

10 Vykonávacie rozhodnutie Rady z 8. decembra 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie z 29. októbra 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Fínska (15836/2023).

11 SWD(2024) 626 final.

12 Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2024.

13 COM(2023) 141 final.

14 Správa Komisie vypracovaná v súlade s článkom 126 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, 19. 6. 2024 [COM(2024) 598 final].

15 Odporúčanie Rady z 12. júla 2022, ktoré sa týka národného programu reforiem Fínska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Fínska na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 334, 1.9.2022, s. 7).

zdrojov bude v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi politiky[16], pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora domácností a podnikov, ktoré sú najviac ohrozené nárastom cien energie, a ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Fínsko by malo byť pripravené prispôsobiť bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii. Krajine bolo zároveň odporučené, aby zvýšila verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti vzhľadom na iniciatívu REPowerEU, a to okrem iného aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky[17] v kontexte vysokej inflácie v roku 2023 expanzívne, a to na úrovni 0,9 % HDP. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) predstavoval v roku 2023 expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,8 % HDP. Zahŕňa to vyššie náklady na poskytnutie dočasnej ochrany pre vysídlené osoby z Ukrajiny (o 0,2 % HDP). Expanzívny príspevok čistých primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2023 bol preto len čiastočne spôsobený osobami utekajúcimi z Ukrajiny. Expanzívny rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bol zároveň poháňaný pokračujúcim a rýchlym nárastom cien a nákladov – a to najmä v súvislosti s nakupovanými službami a výdavkami na zamestnancov v miestnej samospráve – ako aj rastom výdavkov súvisiacich s pripravenosťou, ktoré boli vynaložené v reakcii na ruskú útočnú vojnu proti Ukrajine. Možno teda konštatovať, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2023 nebol v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2023 výšku 0,4 % HDP. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov dosiahli v roku 2023 výšku 4,0 % HDP, pričom oproti roku 2022 išlo o pokles o 0,2 percentuálneho bodu. Fínsko financovalo dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ. Fínsko financovalo verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a do energetickej bezpečnosti, ako napríklad infraštruktúru pre energiu z obnoviteľných zdrojov a nízkoemisný vodík, ktoré sú čiastočne financované z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ.

(12) Kľúčové projekcie v programe stability na rok 2024 možno zhrnúť pomocou nasledujúcich údajov. Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové projekcie, predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2024 zvýši o 0 % a v roku 2025 o 1,6 %, zatiaľ čo inflácia podľa HICP by sa mala v roku 2024 pohybovať na úrovni 1,3 % a v roku 2025 na úrovni 1,9 %. Očakáva sa, že deficit verejných financií v roku 2024 stúpne na 3,4 % HDP a v roku 2025 klesne na 2,7 % HDP, pričom pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roka 2024 zvýšiť na 80,8 % a do konca roka 2025 na 82,3 %. Po roku 2025 má deficit verejných financií podľa projekcií v roku

[16] Na základe prognózy Komisie z jari 2024 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP Fínska v roku 2023 odhaduje v nominálnom vyjadrení na 2,7 % na základe desaťročnej priemernej reálnej potenciálnej miery rastu a deflátora HDP na rok 2023.

[17] Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení (a bez núdzových opatrení súvisiacich s krízou spôsobenou ochorením COVID-19) a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Záporné (kladné) znamienko ukazovateľa znamená expanzívnu (reštriktívnu) fiškálnu politiku.

2026 klesnúť na 1,9 % HDP. Preto sa plánuje, že deficit verejných financií klesne pod úroveň referenčnej hodnoty pre deficit 3 % HDP v roku 2025. Na druhej strane sa predpokladá, že po roku 2025 sa pomer dlhu verejnej správy postupne zvýši na 82,4 % v roku 2026.

(13) V prognóze Komisie z jari 2024 sa predpokladá nárast reálneho HDP v roku 2024 o 0,0 % a v roku 2025 o 1,4 %, zatiaľ čo inflácia podľa HICP sa má pohybovať na úrovni 1,4 % v roku 2024 a 2,1 % v roku 2025.

(14) V prognóze Komisie z jari 2024 sa v roku 2024 počíta s deficitom verejných financií vo výške 3,4 % HDP, pričom pomer dlhu verejnej správy k HDP má do konca roka 2024 vzrásť na 80,5 %. Tento nárast deficitu v roku 2024 je hlavne odzrkadlením pomalého rastu na strane príjmov – tak v súvislosti s daňami, ako aj v súvislosti s príspevkami na sociálne zabezpečenie – no zároveň je prejavom aj zvyšovania výdavkov, najmä tých na sociálne dávky a mzdy. Na základe odhadov Komisie majú byť zámery fiškálnej politiky v roku 2024 expanzívne o 0,7 % HDP.

(15) Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa očakáva, že v roku 2024 sa budú z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti financovať výdavky vo výške 0,2 % HDP (v porovnaní s 0,1 % HDP v roku 2023). Výdavky financované z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti umožnia realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby mali priamy vplyv na saldo verejných financií a verejný dlh Fínska.

(16) Rada 14. júla 2023 odporučila[18] Fínsku, aby zabezpečilo obozretnú fiškálnu politiku, a to najmä tak, že nominálne zvýšenie čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov[19] obmedzí v roku 2024 na najviac 2,2 %. Členské štáty boli pri plnení svojich rozpočtov na rok 2023 a pri vypracúvaní svojich návrhov rozpočtových plánov na rok 2024 vyzvané, aby zohľadnili to, že Komisia plánuje navrhnúť Rade, aby na základe výsledných údajov za rok 2023 začala postup pri nadmernom deficite na základe deficitu. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že čisté primárne výdavky Fínska financované z vnútroštátnych zdrojov sa v roku 2024 zvýšia o 4,0 %, čo je nad odporúčanou maximálnou mierou rastu. Tieto vyššie výdavky v porovnaní s odporúčanou maximálnou mierou rastu čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2024 predstavujú 0,9 % HDP. V tejto súvislosti teda existuje riziko, že sa nedosiahne súlad s odporúčaním Rady.

(17) Rada okrem toho odporučila, aby Fínsko prijalo opatrenia s cieľom čo najskôr v rokoch 2023 a 2024 ukončiť platné núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky a súvisiace úspory využilo na zníženie deficitu verejných financií. Rada takisto uviedla, že ak by si opätovné zvyšovanie cien energie vyžadovalo nové podporné opatrenia alebo ich pokračovanie, Fínsko by malo zabezpečiť, aby sa zameriavali na ochranu zraniteľných domácností a podnikov, aby boli fiškálne dostupné a aby sa nimi zachovali stimuly pre úsporu energie. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa

[18] Odporúčanie Rady zo 14. júla 2023, ktoré sa týka národného programu reforiem Fínska na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Fínska na rok 2023 (Ú. v. EÚ C 312, 1.9.2023, s. 243).

[19] Čisté primárne výdavky sú vymedzené ako výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov bez i) diskrečných príjmových opatrení, ii) úrokových výdavkov, iii) výdavkov na cyklickú nezamestnanosť a iv) jednorazových a iných dočasných opatrení.

odhaduje, že čisté rozpočtové náklady[20] na núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky budú v roku 2023 na úrovni 0,2 % HDP a v rokoch 2024 a 2025 na úrovni 0,0 % HDP. Ak by sa súvisiace úspory využili na zníženie deficitu verejných financií, ako to odporúčala Rada, tieto projekcie by v roku 2024 znamenali fiškálnu úpravu na úrovni 0,2 % HDP, zatiaľ čo čisté primárne výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov[21] predstavujú v danom roku expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,7 % HDP. Predpokladá sa, že núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky budú ukončené čo najskôr v rokoch 2023 a 2024. To je v súlade s odporúčaním Rady. Nepredpokladá sa však, že súvisiace úspory sa v plnej miere využijú na zníženie deficitu verejných financií. Existuje riziko, že to nebude v súlade s odporúčaním Rady.

(18) Rada zároveň Fínsku odporučila aj to, aby zachovalo verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečilo účinné čerpanie grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov sa v roku 2024 zvýšia na úroveň 4,1 % HDP (4,0 % HDP v roku 2023). To je v súlade s odporúčaním Rady. Na druhej strane sa očakáva, že verejné výdavky financované z príjmov z fondov EÚ vrátane grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v roku 2024 zostanú na stabilnej úrovni 0,4 % HDP.

(19) Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, a za predpokladu nezmenených politík sa v prognóze Komisie z jari 2024 predpokladá, že deficit verejných financií bude v roku 2025 na úrovni 2,8 % HDP. Zníženie deficitu v roku 2025 je odzrkadlením predovšetkým zvýšenej sadzby všeobecnej DPH, ako aj výsledkom výdavkových škrtov. Pomer dlhu verejných financií k HDP sa má do konca roka 2025 zvýšiť na 82,4 %, k čomu prispeje pomalší hospodársky rast a rastúce úrokové výdavky.

(20) Fínsko má zavedený účinný a inkluzívny systém sociálneho zabezpečenia s vysokou mierou sociálnej ochrany, ktorý je však zároveň zložitý a môže jednotlivcov odrádzať od práce. V roku 2020 bol vypracovaním reformy systému sociálneho zabezpečenia do roku 2027 poverený osobitný parlamentný výbor. V marci 2023 tento výbor predložil svoju predbežnú správu, ktorá obsahovala 31 návrhov na štúdie, návrhy právnych predpisov a rozvojové projekty pre budúce vlády. Cieľom reformy je racionalizovať systém sociálneho zabezpečenia a zvýšiť motiváciu pracovať, a zároveň zachovať účinnú a inkluzívnu sociálnu ochranu a zvýšiť mieru zamestnanosti. Očakáva sa, že reforma systému sociálneho zabezpečenia pomôže zlepšiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií.

(21) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Očakáva sa, že tieto reformy a investície pomôžu účinne riešiť buď všetky výzvy

[20] Údaj predstavuje úroveň ročných rozpočtových nákladov na tieto opatrenia vrátane príjmov a výdavkov a prípadne po odpočítaní príjmov z daní z neočakávaných ziskov dodávateľov energie.

[21] Tento príspevok sa meria ako zmena primárnych výdavkov verejnej správy bez i) prírastkového vplyvu diskrečných príjmových opatrení na rozpočet, ii) jednorazových opatrení, iii) výdavkov na cyklickú nezamestnanosť a iv) výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ vo vzťahu k strednodobej (desaťročnej) priemernej potenciálnej miere rastu nominálneho HDP vyjadrenej ako pomer k nominálnemu HDP.

identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, alebo aspoň ich značnú časť. Vzhľadom na tento náročný časový rámec je nevyhnutné čo najskôr pristúpiť k účinnému vykonávaniu tohto plánu vrátane kapitoly REPowerEU, aby sa posilnila dlhodobá konkurencieschopnosť Fínska využitím zelenej a digitálnej transformácie a aby sa zároveň zabezpečila sociálna spravodlivosť. Ak sa majú splniť záväzky plánu do augusta 2026, je nevyhnutné, aby Fínsko pokračovalo vo vykonávaní reforiem a investícií riešením vznikajúcich oneskorení. Dôležité je najmä zabezpečiť, aby včas došlo k predloženiu druhej a tretej žiadosti o platbu. Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonanie plánu obnovy a odolnosti, naďalej treba systematicky zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany.

(22) Fínsko má v rámci strednodobého preskúmania fondov politiky súdržnosti v súlade s článkom 18 nariadenia (EÚ) 2021/1060 povinnosť preskúmať do marca 2025 každý program, pričom zohľadní okrem iného výzvy identifikované v odporúčaniach pre danú krajinu na rok 2024, ako aj svoj národný energetický a klimatický plán. Na základe uvedeného preskúmania sa definitívne prideľujú finančné prostriedky EÚ, ktoré sú súčasťou každého programu. Fínsko dosiahlo pokrok vo vykonávaní politiky súdržnosti a Európskeho piliera sociálnych práv, výzvy však pretrvávajú. Pretrvávajú najmä rozdiely medzi regiónom hlavného mesta a zvyškom krajiny, pokiaľ ide o HDP na obyvateľa a produktivitu práce. Zásadný význam má zrýchlenie vykonávania programov politiky súdržnosti. Priority schválené v programe sú naďalej relevantné, najmä v riedko obývaných severných regiónoch a na východe krajiny. Osobitná pozornosť by sa mala venovať aj posilňovaniu výskumu, vývoju a inováciám, digitalizácii a konkurencieschopnosti malých až stredných podnikov, čo by urýchlilo zelenú a spravodlivú transformáciu. Popri tom by sa malo naďalej dbať na riešenie nedostatku pracovných síl a požadovaných zručností, posilňovanie sociálnej inklúzie a aktívnu účasť na trhu práce, a to najmä v prípade zraniteľných skupín, ako aj na podporu opatrení v oblasti sociálnej inovácie a zlepšovanie služieb na ochranu detí. Fínsko by zároveň mohlo využiť aj iniciatívu Platforma strategických technológií pre Európu, aby podporilo transformáciu priemyslu, napríklad v oblastiach umelej inteligencie, kybernetickej bezpečnosti a robotiky, energetiky a efektívneho využívania zdrojov, ako aj v oblasti medicínskych technológií nevyhnutných pre bezpečnosť verejného zdravia.

(23) Popri hospodárskych a sociálnych výzvach, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti a s využitím iných finančných prostriedkov EÚ, čelí Fínsko niekoľkým ďalším výzvam súvisiacim s nedostatkom pracovných síl a požadovaných zručností, ako aj v súvislosti s vykonávaním reformy sociálnych a zdravotníckych služieb.

(24) Zamestnanosť zotrvala v roku 2023 nad úrovňou 78 %, no miera nezamestnanosti vzrástla zo 6,8 % v roku 2022 na 7,2 % v roku 2023, pričom pretrváva štrukturálna nezamestnanosť. Problematický je nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, t. j. neschopnosť obsadiť voľné pracovné miesta pracovníkmi, ktorí disponujú zručnosťami, ktoré požadujú zamestnávatelia, pričom táto situácia je obzvlášť evidentná v školstve, zdravotníctve a oblasti sociálnej starostlivosti. S nedostatkom pracovnej sily v oblastiach relevantných z hľadiska zelenej transformácie sa navyše viaže riziko, že dôjde k obmedzeniu pokroku Fínska v oblasti plnenia jeho klimatického cieľa, ktorým je uhlíková neutralita do roku 2035. Nedostatok pracovných síl a požadovaných zručností zároveň ohrozuje konkurencieschopnosť krajiny a jej dlhodobý rast, pričom tieto trendy ešte zhoršuje starnutie obyvateľstva.

(25) Podiel obyvateľov krajiny, ktorí hlásia subjektívne neuspokojené potreby lekárskej starostlivosti, je vysoký. Prebiehajúca reforma verejného zdravotníctva a sociálnych služieb má za cieľ zabezpečiť rovnaké príležitosti na prístup k týmto službám a zároveň obmedziť nárast nákladov na ich poskytovanie. Administratívna reforma bola dokončená, no pokiaľ ide o reorganizáciu a optimalizáciu ich poskytovania, jednotlivé okresy poskytovania služieb v oblasti zdravia a psychickej a fyzickej pohody sa nachádzajú v rozličných fázach pripravenosti.

(26) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada v roku 2024 odporučila členským štátom eurozóny, aby prijali opatrenia na splnenie odporúčania o hospodárskej politike eurozóny, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti. V prípade Fínska odporúčania 1, 2 a 3 napomáhajú plneniu prvého, druhého, tretieho a štvrtého odporúčania pre eurozónu.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Fínsko v rokoch 2024 a 2025 prijalo opatrenia s cieľom:

1. včas predložiť strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. V súlade s požiadavkami reformovaného Paktu stability a rastu obmedziť rast čistých výdavkov[22] v roku 2025 na mieru, ktorá je v súlade s hodnoverným znížením dlhu verejnej správy v strednodobom horizonte a so znížením deficitu verejnej správy pod referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. Realizovať reformu systému sociálneho zabezpečenia s cieľom zefektívniť systém sociálnych dávok, v dôsledku čoho by sa zlepšila motivácia pracovať i podporila dlhodobá udržateľnosť verejných financií;

2. riešiť vznikajúce oneskorenia s cieľom umožniť nepretržité, rýchle a účinné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, čím sa zabezpečí dokončenie reforiem a investícií do augusta 2026. Zrýchliť vykonávanie programov politiky súdržnosti. V kontexte preskúmania v polovici trvania sa naďalej zameriavať na dohodnuté priority a zároveň zohľadňovať príležitosti, ktoré poskytuje iniciatíva Platforma strategických technológií pre Európu na zlepšenie konkurencieschopnosti;

3. riešiť nedostatok pracovných síl a požadovaných zručností tak, že dôjde k rekvalifikácii a zvyšovaniu úrovne zručností pracovnej sily a že sa rozšíri ponuka vysokoškolského vzdelávania, a to najmä v prípade študijných odborov, ktoré sú na trhu práce najžiadanejšie. Zabezpečiť, aby sa v dôsledku reformy sociálnych a zdravotníckych služieb zlepšil prístup k týmto službám a ich poskytovanie a aby sa odstránila neefektívnosť.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka

[22] Podľa článku 2 bodu 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263 „čisté výdavky“ sú výdavky verejnej správy bez úrokových výdavkov, diskrečných príjmových opatrení, výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie, vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou, cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a jednorazových a iných dočasných opatrení.